

Abstrakt

Východiska: Porucha pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) se stává stále aktuálnějším výzkumným tématem u dospělých klientů v adiktologii. Pravděpodobně se jedná o jeden z rizikových faktorů vzniku závislosti. Většina dostupných výzkumů se zabývá zkoumáním problematiky ADHD u osob, kteří jsou oslovováni již v rámci léčby v některé z adiktologických služeb. Přesto tyto výzkumy dokazují, že se hyperaktivní porucha u osob se závislostní problematikou vyskytuje. Hyperaktivní porucha zároveň pravděpodobně stojí za řadou komplikací v průběhu adiktologických intervencí, zvyšuje riziko předčasného ukončení léčby a znamená větší zátěž jak pro klienty, tak i personál.

Cíle: Cílem této práce bylo zjistit, jaká je prevalence užívání návykových látek u dospělých osob s diagnostikovaným ADHD, tedy zda tato specifická skupina užívá návykové látky a do jaké míry. Doplňujícím cílem bylo přinést náhled, jaké účinky látek uživatelé reflektují a co může být jejich motivací k pokračování v užívání návykových látek. V neposlední řadě si práce klade za cíl tyto výsledky porovnat s obecnou populací.

Metody: Pro získání dat byl použit online dotazník inspirovaný Evropským modelovým dotazníkem, který obsahuje set otázek měřících prevalenci užívání návykových látek v celoživotním, dvanáctiměsíčním a třicetidenním časovém horizontu. Analýza dat byla provedena pomocí deskriptivně-statistických metod.

Výsledky: U dospělých osob s diagnostikovaným ADHD byla zjištěna u většiny návykových látek větší prevalence užívání než u obecné populace. Mezi nejvíce užívané nelegální látky v tomto souboru patřila marihuana, kokain a kratom. Výrazná procenta uživatelů se objevila i u alkoholu, léků na spaní a tabáku. Užívání heroinu a LSD se naopak prokázalo na velmi nízké úrovni. Nejčastějšími účinky uváděnými po užití látky bylo uvolnění, mentální pohoda, uklidnění, lepší soustředění a lepší spánek.

Závěr a doporučení: Vzhledem k malému počtu respondentů, způsobu výběru respondentů a dalším limitům nelze zobecnit dosažené výsledky. Studie umožňuje náhled do málo prozkoumané populace osob s hyperaktivní poruchou a ukazuje, že problematika užívání návykových látek jako možná forma sebemedikace je zde opravdu aktuální. Tato práce může sloužit jako podklad pro rozsáhlejší výzkum, který by splňoval podmínky pro zobecnění na obecnou populaci. Zjištěné výsledky mohou posloužit v prevenci zaměřené na osoby s ADHD, ale také v následné práci s těmito klienty.

Klíčová slova: Prevalence, užívání, ADHD, návykové látky